

**LESLEY DOWNER**

# **Σύντομη ιστορία της Ιαπωνίας**

**Μετάφραση: Γιάννης Στάμος**



**ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ**



# ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

# ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Πρώτη έκδοση · Οκτώβριος 2025

Τίτλος πρωτοτύπου Lesley Downer, *The Shortest History of Japan*,  
Black Inc., 2024

Χάρτες Alan Laver

Επιμέλεια – Διόρθωση τυπογραφικών δοκιμίων Αρετή Μπουκάλα  
Μακέτα εξωφύλλου Bend Studio

© 2024, Lesley Downer

© 2024, Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ** (για την ελληνική γλώσσα)

ISBN 978-618-03-4627-5

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 84627

Κ.Ε.Π. 6311, Κ.Π. 21285

Κατόπιν συμφωνίας με Black Inc.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

## Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003500

metaixmio.gr · metaixmio@metaixmio.gr

## Κεντρική διάθεση

Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433

## Βιβλιοπωλεία ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

• Ασκληπιού 18, 106 80 Αθήνα

τηλ.: 210 3647433

• Πολυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα

τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

LESLEY DOWNER

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ  
ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γιάννης Στάμος

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

Οι υποσημειώσεις ανήκουν στην επιμέλεια του βιβλίου.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κατάλογος καρτών .....	11
Εισαγωγή: Πριν από την αρχή του χρόνου.....	17
1. Τα παιδιά του Ήλιου: 400 π.χ.-710 μ.Χ.....	29
2. Νάρα: η άνθηση του βουδισμού, 710-794 μ.Χ.....	52
3. Χειάν: Πόλη των Πορφυρών Λόφων και των Κρυστάλλινων Πηγών, 794-1180.....	68
4. Καμακούρα: η άνοδος των Σαμουράι, 1180-1333 ....	95
5. Μουρομάτσι: ομορφιά και αναταραχή, 1333-1573 ..	116
6. Αζούτσι Μομογιάμα: οι άντρες που θα γίνονταν σογκούν, 1573-1603.....	133
7. Έντο: η Αναγέννηση των Τοκουγκάβα, 1603-1853 ..	151
8. Μπακουμάτσου: η πώση των Τοκουγκάβα, 1853-1868.....	176
9. Μέιτζι: ολοταχώς προς τον σύγχρονο κόσμο, 1868-1912 .....	195
10. Ταϊσό: διασταυρούμενα ρεύματα, 1912-1926 .....	220
11. Σόβα: από την ήττα στην ευημερία, 1926-1989 .....	234

12. Χεϊσέι: πιο σκοτεινά χρόνια, 1989-2019.....	265
13. Ρέιβα: ένας νέος αυτοκράτορας για μια νέα εποχή, 2019- .....	280
Ευχαριστίες.....	297
Βιβλιογραφία.....	299
Κατάλογος εικόνων.....	302

## Τα παιδιά του Ήλιου

400 π.Χ.-710 μ.Χ.

### Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ

Δυσσαρεστημένη με τις πολυάριθμες θεότητες που είχαν καταλάβει τη νεοδημιουργηθείσα γη με τους κατάφυτους ορυζώνες, η Θεά του Ήλιου Αματεράσου έστειλε τον εγγονό της Νινίγκι να τους εξουσιάζει. Για να εγκαθιδρύσει την εξουσία του, του έδωσε τα τρία ιερά εμβλήματα: ένα χάλκινο κάτοπρο, ένα σπαθί κι ένα πετράδι σαν δάκρυ (μαγκατάμα).

Ο Νινίγκι προσγειώθηκε στο όρος Τακασίχο στο Κιούσου. Πήρε για σύζυγό του μια όμορφη θεά, την Πριγκίπισσα Ανθισμένο Λουλούδι, αλλά ο πατέρας της απαίτησε να πάρει και την άσχημη αδελφή της. Όταν ο Νινίγκι αρνήθηκε, ο πατέρας της καταράστηκε τους απογόνους τους, ορίζοντας η ζωή τους να είναι «τόσο σύντομη σαν το άνθος της κερασιάς». Έτσι λοιπόν γεννήθηκε η φυλή των θνητών.

Τρεις γενιές αργότερα, ο δισέγγonos του Νινίγκι, ο Τζίμου, έφτασε πολεμώντας μέχρι το κέντρο της χώρας, ίδρυσε εκεί την πρωτεύουσά του και στις 11 Φεβρουαρίου 660 π.Χ. ίδρυσε την αυτοκρατορία της Ιαπωνίας.

## ΟΙ ΓΙΑΓΙΟΪ: Η ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΕΡΝΕΙ ΠΛΟΥΤΟ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟ

Το 57 μ.Χ. ένας απεσταλμένος από ένα μέρος που οι Κινέζοι το αποκαλούσαν Γη των Γουά –«Χώρα των Νάνων» ή «Γη των Υποτελών Λαών»– έκανε ένα επικό ταξίδι με πλοίο, βοϊδάμαξα και παλανκίνο στη Λουογιάνγκ, την περίλαμπρη πρωτεύουσα της κραταιάς Κινεζικής Αυτοκρατορίας, κομίζοντας φόρο υποτέλειας. Ο αυτοκράτορας Γκουανγκγού της Ύστερης Δυναστείας των Χαν αποδέχτηκε αυτή τη μακρινή περιοχή ως φόρου υποτελή και επέδωσε στον απεσταλμένο μια ολόχρυση σφραγίδα με την επιγραφή «στον βασιλιά του Να στη χώρα των Γουά». Το εκπληκτικό είναι ότι η μικρή τετράγωνη σφραγίδα βρέθηκε το 1784 θαμμένη σε ένα χωράφι στο βόρειο Κιούσου. Η κινεζική καταγραφή αυτής της επίσκεψης είναι η πρώτη γραπτή αναφορά στη γη που θα γινόταν η Ιαπωνία. Θα χρειαστούν άλλοι πέντε αιώνες μέχρι να υιοθετήσουν οι ίδιοι οι Ιάπωνες τη γραφή.

Ενώ οι Τζόμον συνέχιζαν τον τρόπο ζωής τους ως κυνηγοί-συλλέκτες, στην Κορεατική Χερσόνησο οι αγρότες πάσχιζαν να ζήσουν από τη γη καλλιεργώντας ρύζι σε άνυδρα χωράφια. Ο μεγάλος γείτονάς τους, η Κίνα, είχε γεωργία, μεταλλικά εργαλεία και γραφή εδώ και χίλια χρόνια και ορισμένες από αυτές τις εξελίξεις είχαν εξαπλωθεί στην Κορέα. Όμως το ψυχρότερο κλίμα της Κορέας δυσκόλευε την καλλιέργεια του ρυζιού.

Τελικά κάποιοι από αυτούς τους εξαθλιωμένους αγρότες άρχισαν να διασχίζουν τα στενά προς το Κιούσου. Ίδρυσαν οικισμούς και έκαναν εμπόριο με τους Τζόμον. Το Κιούσου ήταν πιο

θερμό και πιο υγρό από την Κορέα και το ρύζι αναπτυσσόταν καλύτερα εκεί.

Σε άλλα μέρη του κόσμου, οι κυνηγοί-συλλέκτες στράφηκαν γρήγορα στη γεωργία. Όμως οι ευημερούντες Τζόμον δεν χρειάστηκε να το κάνουν.

Έπειτα, γύρω στο 400 π.Χ., η ζωή άλλαξε ξαφνικά και δραματικά. Καθώς ο πληθυσμός των Τζόμον μειωνόταν, ο αγροτικός πληθυσμός της Κορέας σημείωνε ιδιαίτερη αύξηση και άρχισαν να καταφθάνουν κύματα μεταναστών σε μεγαλύτερους αριθμούς από ποτέ άλλοτε. Ορισμένοι ήταν πρόσφυγες που δραπετεύαν από τις συνεχείς πολεμικές συγκρούσεις στην Κορέα.

Οι νεοφερμένοι ήταν πιο ψηλοί, πιο αδύνατοι και με πιο λεπτό πρόσωπο από τους Τζόμον. Έφεραν μαζί τους χάλκινα και σιδερένια εργαλεία και άρχισαν να κατασκευάζουν ξύλινα φτυάρια, τσάπες και άροτρα και να σκάβουν και να αρδεύουν ορυζώνες. Και έτσι ήρθε η Εποχή του Σιδήρου.

Όπως και οι Τζόμον, οι νεοφερμένοι έφτιαχναν αγγεία. Ήταν πιο απέρριπτα από τα αγγεία των Τζόμον: καθαρά, λειτουργικά, λεία σχήματα, ψημένα σε υψηλότερες θερμοκρασίες μέχρι να αποκτήσουν καστανοκόκκινο χρώμα. Οι αρχαιολόγοι ονόμασαν τον νέο αυτό τρόπο ζωής Γιαγιόι, από τη συνοικία του Τόκιο όπου ανακαλύφθηκε για πρώτη φορά η κεραμική τους το 1884.

Οι Τζόμον άρχισαν επίσης να καλλιεργούν ρύζι, αλλά σιγά σιγά οι νεοφερμένοι κυριάρχησαν. Ορισμένοι από αυτούς ήρθαν σε επιγαμία, αλλά τελικά οι Τζόμον παρέμειναν κυρίως στον βορρά. Οι Αϊνού του Χοκάιντο είναι πιθανότατα απόγονοί τους και διατηρούν πτυχές του πολιτισμού τους, όπως τα τατουάζ

στο πρόσωπο. Οι Γιαγιόι που ήρθαν από την Κορέα συνέχισαν να κατοικούν το αρχιπέλαγος. Οι περισσότεροι σημερινοί Ιάπωνες κατάγονται από αυτούς.

Καθώς αναπτυσσόταν η γεωργία, οι άνθρωποι μετακινούνταν από τα δάση στις εύφορες πεδιάδες και σχημάτιζαν μόνιμες αγροτικές κοινότητες. Κάποιοι αποξήραναν τους ορυζώνες για να καλλιεργήσουν κεχρί, κριθάρι και σιτάρι τον χειμώνα. Εισήγαγαν πολλές άλλες καλλιέργειες, μαζί με τους εξημερωμένους χοίρους. Όλα αυτά προκάλεσαν πληθυσμιακή έκρηξη στο Κιούσου και από εκεί η γεωργία εξαπλώθηκε γρήγορα σε όλη την Ιαπωνία.

Οι Γιαγιόι ζούσαν σε ξύλινα και πέτρινα σπήτια πάνω σε πασάλους με αχυρένια στέγη. Σφυρηλάτησαν γεωργικά εργαλεία, όπλα, πανοπλίες και χάλκινα κάτοπτρα με περίτεχνα σχέδια στην πίσω όψη. Κατασκεύαζαν επίσης νιοτάκου, μεγάλες χάλκινες τελετουργικές καμπάνες.

Η γεωργία έφερε αναστάτωση. Ενώ οι ευημερούντες Τζόμον είχαν άφθονο φαγητό για όλους και ζούσαν αρκετά ισότιμα, οι Γιαγιόι άρχισαν να συσσωρεύουν το ρύζι τους, το οποίο μετατράπηκε σε μια μορφή πλούτου. Οι άνθρωποι μπορούσαν να το ανταλλάξουν και όσοι είχαν περισσότερο ρύζι είχαν εξουσία σε αυτούς που είχαν λιγότερο. Με αυτόν τον τρόπο αναπτύχθηκε ένα ταξικό σύστημα, με επικυρίαρχους, απλούς πολίτες και σκλάβους. Από το 100 π.Χ. περίπου άρχισαν να θάβουν την ελίτ τους σε μεγαλοπρεπείς τάφους, μαζί με είδη πολυτελείας, όπως γυάλινες κάντρες, σπαθιά από νεφρίτη και χαλκό, αλλά και κάτοπτρα.

Καθώς αυξανόταν ο πληθυσμός, τα χωριά συνενώνονταν με-

ταξύ τους. Εκατοντάδες και στη συνέχεια χιλιάδες άνθρωποι εγκαταστάθηκαν στις πεδιάδες και στις κορυφές των λόφων.

Μέχρι τον 1ο μ.Χ. αιώνα υπήρχαν παραπάνω από εκατό μικρά βασίλεια. Οι καλύτερες ελώδεις εκτάσεις και πεδιάδες που ήταν κατάλληλες για την καλλιέργεια ρυζιού γέμισαν και ακολούθησαν μάχες και στη συνέχεια πόλεμοι για τη γη και το νερό.

Στο Γιοσινογκάρι, έναν άλλοτε τεράστιο οικισμό των Γιαγίοι στο βόρειο Κιούσου, οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν πέτρινα και χάλκινα όπλα, κρύπτες με αιχμές βελών, ακέφαλους σκελετούς και άλλους με αιχμές βελών σφηνωμένες στο κρανίο και στα άκρα τους. Εκεί ζούσαν κάποτε 1.200 άνθρωποι, περιτριγυρισμένοι από μια προστατευτική τάφρο. Στο εσωτερικό υπήρχαν



*Παρατηρητήριο Γιοσινογκάρι. Οι Γιαγίοι ζούσαν σε μια εποχή πολέμων και έπρεπε να επαγρυπνούν για τυχόν εχθρούς.*

περισσότερες οχυρώσεις, παρατηρητήρια και φράχτες με πύλες, κοινόχρηστα μαγειρεία, ένα κτίριο συνάθροισης και ένας εσωτερικός περιφραγμένος χώρος όπου ζούσε ο ηγεμόνας.

Μετά τη σοπρά κατά τον πέμπτο μήνα και τη συγκομιδή κατά τον δέκατο, οι Γιαγιόι διοργάνωναν γιορτές όπου προσεύχονταν στους θεούς και στα πνεύματα των προγόνων και τους πρόσφεραν αλκοολούχο ποτό από ρύζι. Οι σαμάνοι καθοδηγούσαν τον τελετουργικό χορό, φορώντας χάλκινα κάτοπτρα που αντανακλούσαν τις ακτίνες του ήλιου και ίσως χρησιμοποιούνταν για μαντεία και μαγεία, προσδιορίζοντάς τους ως άτομα που ήταν σε επαφή με ανώτερες δυνάμεις. Από τα πολύ παλιά χρόνια οι σαμάνοι ήταν εξαιρετικά σημαντικοί για τη διασφάλιση της ευημερίας της φυλής. Ήταν εύλογο να επιλεγεί ένας σαμάνος για κυβερνήτης, ενώ πολλοί εξ αυτών ήταν γυναίκες.

### **ΧΙΜΙΚΟ, Η ΣΑΜΑΝΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ**

Το 238 μ.Χ., μια διπλωματική αποστολή από τη χώρα των Γουά έφτασε στην πρωτεύουσα της κινεζικής δυναστείας των Γουέι, φέρνοντας ως φόρο υποτέλειας τέσσερις σκλάβους και έξι σκλάβες, καθώς και δύο τόπια ύφασμα μήκους έξι μέτρων το καθένα. Τα κινεζικά δυναστικά χρονικά αναφέρουν ότι ο αυτοκράτορας είπε: «Ζείτε πολύ μακριά, πέρα από τη θάλασσα· κι όμως στείλατε μια πρεσβεία με φόρο τιμής. Εκτιμούμε ιδιαίτερα την αφοσίωση και την υική σας ευσέβεια. Ως εκ τούτου, σας απονέμουμε τον τίτλο “Βασίλισσα των Γουά φιλική προς τους Γουέι”, μαζί με το τιμητικό παράσημο της χρυσής σφραγίδας με την πορφυρή κορδέλα. Περιμένουμε από εσάς, ω Βασίλισσα, να κυβερνήσετε

τον λαό σας εν ειρήνη και να φροντίσετε να είστε αφοσιωμένη και υπάκουη». Στη βασίλισσα Χιμίκο έστειλε δώρο εκατό χάλκινα κάτοπτρα.

Χιμίκο, «Ιέρεια του Ήλιου» ή «Κόρη του Ήλιου», είναι το πρώτο όνομα στην ιαπωνική ιστορία που ξεπροβάλλει μέσα από την αχλή του χρόνου, μολονότι δεν είναι γνωστό αν υπήρξε πραγματικά ή αν είναι μυθικό πρόσωπο. Δεν υπάρχει καμία αναφορά γι' αυτήν στο *Κοτζικι* ή στο *Νιχόν Σόκι*, ιαπωνικές ιστορίες που συγκεντρώθηκαν αιώνες μετά την εποχή της, αλλά η ζωή της καταγράφεται λεπτομερώς στα κινεζικά χρονικά της εποχής της.

Σύμφωνα με αυτά τα χρονικά, η Χιμίκο ήταν σαμάνα και γυναίκα με εκπληκτικές δυνάμεις. Το 190 μ.Χ., όταν ήταν είκοσι ετών, τριάντα μικρά βασίλεια έκαναν ανακωχή έπειτα από χρόνια εμφυλίου πολέμου, σχημάτισαν συνομοσπονδία και την επέλεξαν για βασίλισσά τους. Τα κινεζικά αρχεία λένε ότι προερχόταν από μια μακρά δυναστεία γυναικών ηγεμόνων και ότι ήταν παρθένα που δεν παντρεύτηκε ποτέ, αλλά «ασχολήθηκε με τις γητειές και τα ξόρκια, μαγεύοντας τους ανθρώπους. Τότε την τοποθέτησαν στον θρόνο». Οι Κινέζοι αποκαλούσαν τη γη των Γουά «Χώρα της Βασίλισσας», μια χώρα που κυβερνάται από βασίλισσες. Οι άνθρωποι της Χιμίκο την αποκαλούσαν Γιαματάι.

Η Χιμίκο ήταν η φωνή των θεών. Τους αντιπροσώπευε στη γη και μεσολαβούσε σε αυτούς για να εξασφαλίσει καλή σοδειά, ευημερία και ειρήνη. Για να διατηρήσει το μυστήριό της, παρέμενε κρυμμένη. Το παλάτι της περιβαλλόταν από πύργους και ξύλινους φράκτες όπως οι οχυρώσεις στο Γιοσινογκάρι και φυλασσόταν από μεγάλο στρατό. Την περιποιούνταν χίλιες γυναί-

κες υπηρέτριες, μαζί με έναν άντρα που της σέρβιρε φαγητό και ποτό και ήταν ο εκπρόσωπός της.

Η Χιμίκο καθιέρωσε σχολαστικά νόμους και έθιμα, και επέβαλε την αυστηρή εφαρμογή τους. Υπό την κυριαρχία της το Γιαματάι ευημερούσε, με φορολογικό σύστημα και ακμαίο εμπόριο. Ο νεότερος αδελφός της ήταν ο δεύτερος στην ιεραρχία, ο οποίος διατηρούσε διπλωματικές σχέσεις με την Κίνα.

Η Χιμίκο κυβέρνησε επί εξήντα χρόνια και πέθανε το 248 μ.Χ. όταν ήταν ογδόντα ετών. Της επιφυλάχτηκε ένας μεγαλοπρεπής αποχαιρετισμός. «Ένας μεγάλος τύμβος υψώθηκε από πάνω της, με διάμετρο μεγαλύτερη από εκατό βήματα, ενώ την ακολούθησαν στον θάνατο πάνω από εκατό άντρες και γυναίκες» λένε τα κινεζικά αρχεία.

Μετά τον θάνατό της ανέλαβε τον θρόνο ένας βασιλιάς, αλλά ο λαός αρνήθηκε να τον υπακούσει. Το διάστημα εκείνο χαρακτηρίστηκε από βία και δολοφονίες. Τελικά, ο λαός επέλεξε ένα δεκατριάχρονο κορίτσι με το όνομα Ίγιο, συγγενή της Χιμίκο. Η τάξη αποκαταστάθηκε υπό την εξουσία αυτής της έφηβης σαμάνας βασίλισσας.

Κάποιοι λένε ότι η γη της Χιμίκο, το Γιαματάι, ήταν γύρω από το Γιοσινογκάρι, άλλοι ότι ήταν η περιοχή της Νάρα, που σύντομα θα γινόταν η καρδιά της ενωμένης Ιαπωνίας.

## **ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΟΦΟΥΝ (250-538 μ.Χ.):**

### **Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΓΙΑΜΑΤΟ**

Έξω από τη Νάρα βρίσκεται ένας δεντροφυτεμένος λόφος σε σχήμα κλειδαρότρυπας, ένας απόλυτα συμμετρικός στρογγυλός

τύμβος με τριγωνική προέκταση. Υψώνεται απότομα μέσα από τους ορυζώνες και από τη μία πλευρά συνορεύει με μια λίμνη. Είναι ο παλαιότερος κόφουν, «αρχαίος τάφος», στην Ιαπωνία. Τα κεραμικά που βρέθηκαν στο εσωτερικό του χρονολογούνται στα 250 μ.Χ., την εποχή του θανάτου της Χιμίκο, και οι μελετητές πιστεύουν ότι μπορεί να είναι ο τάφος της.

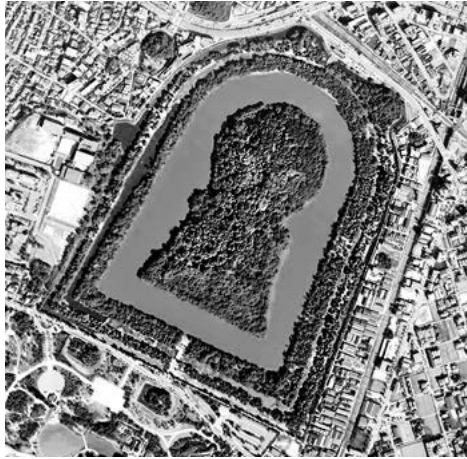
Μετά τον θάνατο της Χιμίκο άρχισαν να εμφανίζονται ταφικοί τύμβοι στην περιοχή της Νάρα, σε όλο το Χονσού και τελικά μέχρι το Κιούσου. Υπάρχουν περίπου 20.000, οι οποίοι κατασκευάστηκαν σε διάστημα τριακοσίων ετών. Πολλοί περιβάλλονται από τάφρους. Στο εσωτερικό υπάρχει ένας ταφικός θάλαμος που περιέχει ένα ή περισσότερα φέρετρα περιτριγυρισμένα από θησαυρούς –κοσμήματα, κάτοπτρα, όπλα– μαζί με ακόλουθους: όχι ζωντανούς ακόλουθους όπως είχε η Χιμίκο, αλλά *χανίβα*, μεγάλες φιγούρες από τερακότα με πρόσωπο σαν μάσκα. Μέσα από αυτές τις φιγούρες μπορούμε να φανταστούμε την ποικιλία των ανθρώπων που ζούσαν εκείνη την εποχή. Υπάρχουν πολεμιστές με πανοπλίες, χορευτές, σαμάνες που κρατούν λατρευτικά σκεύη με προσφορές, παλαιστές με ζώνες και μουσικοί που παίζουν τύμπανα, σαντούρια και κουδουνάκια, καθώς και σπίτια με επικλινείς στέγες, βάρκες, στοργικά καμωμένα άλογα με χαιίτη και χαλινάρια, αγριογούρουνα και μαϊμούδες, που περιβάλλουν τους νεκρούς με οικεία αντικείμενα, αναπαριστώντας τον κόσμο από τον οποίο προήλθαν και διασφαλίζοντας ότι θα αισθάνονταν άνετα στον επόμενο.

Μερικοί από τους νεκρούς ήταν έφιπποι πολεμιστές, θαμμένοι με τα όπλα και τις πανοπλίες τους. Τα κράνη, οι σέλες και τα



*Μια χανίβα από τερακότα που απεικονίζει έναν πολεμιστή του 6ου αιώνα με εφαρμοστό χιτώνιο, φαρδιά φούστα, κράνος και σπαθί.*

διακοσμητικά εξαρτήματα των αλόγων τους είναι δεμένα με μεταξωτά σχέδια και φέρουν επιχρυσωμένα μενταγιόν, που μοιάζουν σε εντυπωσιακό βαθμό με εκείνα που έχουν βρεθεί στη Βόρεια Ασία. Υπάρχουν στέμματα, χάλκινα παπούτσια αλλά και χρυσά κι ασπρήνια κοσμήματα και γεωργικά εργαλεία όπως τσάπες και φτυάρια. Ένας γιγάντιος τύμβος στο Κιούσου με μέτωπο προς τη θάλασσα περιέχει τα λείψανα μιας βασίλισσας τριάντα ή σαράντα ετών, με τελετουργικά κάτοπτρα, κοσμήματα, σπαθιά, δόρατα και πέτρινα τσεκούρια που σηματοδοτούν την κοινωνική θέση και την ισχύ της. Ο πιο εντυπωσιακός από όλους, το μαυσωλείο του Νιντόκου, του θρυλικού δέκατου έκτου αυτοκράτορα, πρέπει να απαίτησε χρόνια και εξελιγμένες τεχνικές για να χτιστεί. Αυτοί οι ηγεμόνες ήταν αρκετά ισχυροί ώστε να επι-



*Ο τύμβος του Νιντόκου σε σχήμα κλειδαρότρυπας καταλαμβάνει μεγαλύτερη έκταση από τη Μεγάλη Πυραμίδα της Γκίζας.*

στρατεύουν ολόκληρες στρατιές εργατών και να τιμώνται μετά τον θάνατό τους με μεγαλοπρέπεια και λαμπρότητα.

Η χώρα ήταν ακόμα γεμάτη από αντιμαχόμενες φυλές, των οποίων οι αρχηγοί ανταγωνίζονταν μεταξύ τους για τον πιο μεγαλοπρεπή ταφικό τύμβο. Οι πιο ισχυροί ήταν οι Γιαμάτο, ίσως απόγονοι των Γιαματάι της Χιμίκο, που ζούσαν στις εύφορες πεδιάδες γύρω από τη σημερινή Νάρα. Άρχισαν να υποτάσσουν άλλες φυλές, άλλοτε με κατακτήσεις, άλλοτε δίνοντας σε αντίπαλους οπληρχηγούς τίτλους και θέσεις στη διοίκησή τους και προσελκύνοντάς τους έτσι στον κύκλο επιρροής τους. Τα όπλα και οι πανοπλίες με τα οποία θάφτηκαν δείχνουν ότι είχαν τη στρατιωτική δύναμη να δράσουν με αυτόν τον τρόπο. Ισχυρές σαμάνες απέδιδαν τιμές στους θεούς των αντίπαλων φυλών,

απορροφώντας τους στο πάνθεό τους. Έτσι οι Γιαμάτο άρχισαν να οικοδομούν μία αυτοκρατορία.

Επί εκατόν πενήντα χρόνια μετά τον θάνατο της Χιμίκο, τα κινεζικά χρονικά δεν περιέχουν καμία αναφορά για τη γη των Γουά. Πιθανότατα ο πληθυσμός ήταν πολύ απασχολημένος με πολεμικές αναμετρήσεις για να στείλει φόρο υποτέλειας. Στη συνέχεια, μεταξύ 413 και 502 μ.Χ., πέντε διαδοχικοί ηγεμόνες των Γιαμάτο έστειλαν απεσταλμένους στην πανίσχυρη κινεζική αυλή, με αίτημα να αναγνωρίσει ο αυτοκράτορας τη βασιλική τους ιδιότητα. Αυτοί οι ηγεμόνες αυτοαποκαλούνταν Μεγάλοι Ηγεμόνες. Το βασίλειο των Γιαμάτο ήταν πλέον ενιαίο κράτος, το οποίο εκτεινόταν από το κεντρικό Χονσού μέχρι το Κιούσου στον νότο.

Η Κίνα, με τη γραφειοκρατική της δομή, τη γραφή και τα φιλοσοφικά της συστήματα, ήταν η υπέρτατη δύναμη στην Ανατολική Ασία. Ήταν ο εκθαμβωτικός πολιτιστικός κόμβος από τον οποίο αγωνίζονταν να διδαχτούν περιφερειακές χώρες όπως η Ιαπωνία. Ήταν η ενσάρκωση του πολιτισμού. Στην Κορεατική Χερσόνησο, τα Τρία Βασίλεια του Σίλα, του Μπάεγκε και του Γκόγκουριο μάχονταν για την υπεροχή, ενώ για ένα μεγάλο μέρος αυτής της περιόδου στην Κίνα υπήρχε εμφύλιος πόλεμος μεταξύ της Βόρειας και της Νότιας Δυναστείας. Πρόσφυγες άρχισαν να κατακλύζουν την Ιαπωνία, φέρνοντας μαζί τους κινεζικές ιδέες, πολιτισμό, τεχνολογία και αγαθά.

Έφεραν επίσης την κινεζική γραφή και εκπαίδευση. Η αυλή των Γιαμάτο άρχισε να χρησιμοποιεί την κινεζική ως επίσημη γλώσσα της. Τα κινεζικά έγιναν η γλώσσα της επιστή-

μης και το γνώρισμα ενός μορφωμένου ατόμου, όπως τα λατινικά στη Δύση.

Ο αλφαβητισμός άνοιξε τον δρόμο για την κινεζική ιατρική, το κινεζικό ημερολόγιο, την αστρονομία και τον κομφουκιανισμό, και οι Ιάπωνες λόγιοι ανέπτυξαν τρόπους χρήσης των κινεζικών χαρακτήρων για να γράψουν την πολύ διαφορετική ιαπωνική γλώσσα. Από την ασιατική ενδοχώρα εισήχθησαν επίσης η ιππασία και νέες κεραμικές και μεταλλουργικές τεχνικές, μαζί με σημαντικές εξελίξεις στη γεωργία.

Πολλοί από τους Κορεάτες και τους Κινέζους μετοίκους ήταν τεχνίτες. Στους πιο υψηλόβαθμους και πιο ταλαντούχους δόθηκαν επαρχίες και υψηλές θέσεις στην αυλή, γεγονός που συνέβαλε στην ενίσχυση του Μεγάλου Ηγεμόνα έναντι των διχασμένων φυλών που απάρτιζαν την επικράτειά του. Μέχρι τον 9ο αιώνα, το ένα τρίτο της αριστοκρατίας ισχυριζόταν ότι είχε καταγωγή από την ηπειρωτική Ασία, παρόμοια με τους Γάλλους ευγενείς του Γουλιέλμου του Κατακτητή.

Όμως η επόμενη άφιξη από την ήπειρο επρόκειτο να είναι ακόμη πιο κοσμοϊστορική.

# Μια συναρπαστική επισκόπηση της μακραίωνης και πλούσιας ιστορίας της Ιαπωνίας

Ζεν, χαϊκού, πολεμικές τέχνες, σούσι, άνιμε, μάνγκα,  
κινηματογράφος, βιντεοπαιχνίδια...  
Μπορεί η Ιαπωνία να φαντάζει μια απομακρυσμένη χώρα,  
όμως ο πολιτισμός της έχει επηρεάσει και συνεχίζει  
να επηρεάζει σε πολλούς τομείς τον δυτικό τρόπο ζωής.

Εστιάζοντας σε σημαντικές προσωπικότητες,  
από αυτοκράτορες μέχρι πολέμαρχους, σαμουράι, εμπόρους,  
πολεμίστριες, γκέισες και επιχειρηματίες, και αξιοποιώντας  
τα λογοτεχνικά της χαρίσματα, η Lesley Downer μας ταξιδεύει  
στο παρελθόν και το παρόν της Χώρας του Ανατέλλοντος Ηλίου  
και μας γνωρίζει έναν ποικιλόμορφο πολιτισμό που κατάφερε  
να αναπτυχθεί χωρίς να χάσει τις παραδόσεις του.

*Ένα βιβλίο-διαμάντι,  
με εντυπωσιακό εύρος θεμάτων,  
αποκαλυπτικό και ευανάγνωστο.  
Peter Frankopan, συγγραφέας*

ISBN: 978-618-03-4627-5



9 786180 346275  
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 84627

metaixmio.gr

